

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Johannes 13, 6 - 9 en 12 - 17
Ochtenddienst / middagdienst

Deze morgen mag ik u het Woord van de Here prediken over de voetwassing door de Here Christus. Waarin de Here Christus laat zien dat er geen plaats is voor trots en hoogmoed in de kerk. Daarom zullen we nadat we de vredegroet van de Here hebben ontvangen met elkaar zingen van Psalm 75 de verzen 1 en 3, waarin God tot de trotsen spreekt. We beginnen deze dienst echter met de Here te belijden dat wij alles van Hem verwachten. Laten we ons hart tot de Here verheffen.

Morgendienst

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen: Psalm 75 : 1 en 3**
- 4. Lezing van de wet**
- 5. Zingen: Lied 402 : 2, 3 en 4**
- 6. Gebed om vergeving van de zonden**
- 7. Schriftlezing : Johannes 13 : 1 - 20**
- 8. Zingen: Psalm 133 : 1 en 3**
- 9. Tekst : Johannes 13 : 6 - 9 en 12 – 17**
- 10. Zingen: Gezang 32 : 1 en 2**
- 11. Dankzegging en gebed**
- 12. Slotzang : Psalm 148 : 1 en 5**

Middagdienst

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Lied : Psalm 75 : 1 en 3**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : Johannes 13 : 1 - 20**
- 6. Lied : Psalm 133 : 1 en 3**
- 7. Tekst : Johannes 13 : 6 - 9 en 12 - 17**
- 8. Lied : Gezang 17 : 1 en 2**
- 9. Geloofsbelijdenis van Nicea**
- 10. Lied : Gezang 17 : 3, 4 en 5**
- 11. Dankzegging en gebed**
- 12. Slotzang : Psalm 148 : 1 en 5**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Ik heb de tekst van vanmorgen zo voor u samengevat:

Wie Christus in zijn verhoging wil volgen, moet in de voetsporen van zijn vernedering willen gaan.

We zullen daarbij letten op:

- 1. De liefde die de Here Christus zijn discipelen toont in zijn vernedering**
- 2. De navolging die de Here Christus van zijn discipelen vraagt in zijn vernedering.**

We letten dus allereerst op de liefde die de Here Christus zijn discipelen toont in zijn vernedering. Stel nu eens, jongens en meisjes, dat je van je moeder de opdracht zou krijgen om het toilet schoon te maken. Ik denk niet dat je erg blij zou zijn met zo'n opdracht. Bah, de wc schoon maken. Dat is nu niet direct een fris klusje. Ik denk dat de jongelui ook niet staan te springen om die taak op zich te nemen. Toch verwachten we allemaal wel dat als we thuis naar het toilet gaan, dat die een beetje schoon is. Al denk ik niet dat er veel onder jullie zijn, die als ze ontdekken dat het toilet wel een schoonmaakbeurt kan gebruiken, een emmer, een dweil en een fles chloor pakken om de wc dan maar even zelf schoon te maken. Voor vieze klusjes melden zich over het algemeen weinig vrijwilligers.

Zo is het onder ons. Zo was het ook in de dagen van de Here Jezus. Ja, zo was het ook onder de groep van zijn twaalf discipelen. De Here Christus staat vlak voor zijn sterven en viert met zijn twaalf discipelen het Pascha. Ze liggen op ligbanken bij de gedekte tafel. Terwijl ze op een arm rustten aten ze met de andere. Maar ze liggen niet echt lekker. Zo voelen zich smoezelig. Want hun voeten zijn nog niet gewassen. Een slaaf die normaal deze vervelende klus klaarde was er niet. En daarom lagen ze maar met ongewassen voeten aan.

Wat zou wij gedaan hebben, broeders en zusters? Als wij in de sandalen van de discipelen had gestaan? Als wij met de Here Jezus en de elf andere discipelen waren binnen gekomen om de feestmaaltijd te gebruiken. En als wij ontdekt hadden dat er geen slaaf was om de voeten van het gezelschap te wassen. Waarschijnlijk zouden wij hetzelfde gedaan hebben als de discipelen. We zouden gedacht hebben: 'Ja ze bekijken het maar, maar ik ga dat vieze klusje niet doen. Laat die of die het maar doen.' Want zo

gaat het vaak onder ons ook. Hoe makkelijk geven we ‘niet thuis’ als er een vervelende klus geklaard moet worden?

En toen gebeurde het onvoorstelbare en tegelijk verschrikkelijke. Nu niemand van de leerlingen de voeten van zijn heer en van de andere wil wassen, gaat de Heer het zelf doen. En zo staat Jezus op van de tafel. Doet zijn bovenkleden uit. Bindt Zich een linnen schort. Pakt een schaal. Vult deze met water. En gaat de voeten van de discipelen wassen.

Wat verschrikkelijk! Wat een afgang voor de discipelen. Dat hun Meester hun voeten gaat wassen. Dat is de omgekeerde wereld. Wat voelen ze zich vies! Nu niet zozeer vanwege hun voeten, maar vanwege het feit dat ze zo trots zijn geweest tegenover elkaar dat nu de Here maar het onwaardige slavenwerk is gaan opknappen. Het werk waar zij zich te goed voor voelden doet hun Here. Wat wordt hier hun trots en hoogmoed op een uiterst pijnlijke manier door de Here blootgelegd.

En Petrus, die nooit van zijn hart een moordkuil heeft gemaakt, kan dit niet aanvaarden. Het was erg wat ze hebben gedaan, maar nu moet het ophouden. ‘Zal de Here Jezus hun de voeten wassen!’ Dat wordt te gek. En Petrus weigert de Here Jezus zijn voeten te wassen. ‘U zult mijn voeten in eeuwigheid niet wassen!’ De reactie van Petrus is heel begrijpelijk. En in onze ogen ook heel nobel. Dit moet afgelopen zijn dat de Here Zich zo voor ons vernedert. De reactie van Petrus is zo begrijpelijk. Of zou u de Here Jezus wel uw voeten laten wassen als u daar met de discipelen aan de tafel had gelegen? Dat zou toch het laatste zijn wat u wilde. Ja toch?

Toch broeders en zusters, jongens en meisjes. Toch moeten wel dat wel toestaan. We moeten de Here Jezus zijn gang laten gaan als Hij onze voeten wil wassen. Want wat is de Here Jezus hier aan het doen? Hij is hier niet alleen een voorbeeld aan het stellen voor de discipelen. Het ging Hem er niet om om zijn discipelen in verlegenheid te brengen en hen een lesje te leren. Nee, het gaat om veel meer. In heel hoofdstuk 13 en de volgende hoofdstukken gaat het ten diepste om wat Johannes aan het einde van vers 1 van hoofdstuk 13 heeft geschreven. Namelijk dat Hij de zijnen, die Hij in de wereld liefhad, lief gehad heeft tot het einde. En deze trouw in zijn liefde voor de zijnen, bewijst de Here Christus in het wassen van de voeten van zijn discipelen. Maar de betekenis van deze voetwassing gaat veel verder dan het feit dat de Here bewijst de minste te willen zijn door hun voeten te wassen.

Dat blijkt uit de reactie van de Here op de weigering van Petrus om zijn voeten door de Here te laten wassen. Was het de Here Jezus er slechts om te doen geweest zijn discipelen een lesje te lezen dan zou Hij Petrus het verwijt hebben gemaakt, dat hij nu pas in actie komt. Nu de Here hem zijn voeten wil wassen. Maar de Here reageert zo niet. Maar Hij zegt: Als Ik u niet was, hebt u geen deel aan Mij.

Als Petrus de Here Christus niet toestaat om zijn voeten te wassen, dan heeft hij geen deel aan de Here. Hij hoort niet bij Christus en heeft geen deel aan zijn liefde en zijn rijk als hij de Here niet toestaat om zijn voeten te wassen. Wie het niet kan aanvaarden dat Christus zich voor hem of haar vernedert, die heeft geen deel aan Christus. En dat stelt ons dus voor de vraag: mag Jezus Christus, de Zoon van de levende God, uw voeten wassen? Dat lijkt een eenvoudige vraag, waar we onverschillig op zouden kunnen reageren. Zo van: als Hij het niet laten kan, dan gaat Hij zijn gang maar. Maar zo makkelijk komen we er niet van af. Want beseffen we wel dat Hij ons daarbij zal aanraken? Zijn handen zullen onze voeten aanraken. En maar niet onze schone voeten, maar onze vieze stoffige voeten. En Hij zal die voeten maar niet plichtmatig wassen, omdat dat nu eenmaal moet gebeuren. Nee, Hij zal dat liefdevol doen. Zo liefdevol, dat u niet om Hem heen komt. Gesteld dat iemand van ons al meende dat je om de zoon van God heen kunt. Mag Christus Zich zo voor u vernederen? Wie voelt zich daarbij niet een beetje opgelaten? Wie zal dan niet denken: nou ja, dat ik ook zelf wel. Dat hoeft u niet te doen. U hoeft niet van uw troon te komen. Uw kroon af te zetten. Het paleis te verlaten. Als mijn slaaf mijn huis binnen te gaan. U bijna helemaal uit te kleden om mijn voeten te wassen.

Maar de Zoon van God zegt ons: als Ik dat voor u niet mag doen, dan hoort u niet bij Mij. Dan staat u Mij in de weg. Want het is mijn wil en mijn verlangen om uit liefde voor u dit te doen. Ja, we hebben het zelfs nodig dat de Here nog verder gaat in zijn vernedering. De linnen doek die Hij nu nog draagt zal Hij ook nog moeten afdoen. Het ongemak van de vuile voeten zal plaats moeten voor de pijn van het verraad. Voor de pijn van de verloochening. Voor de pijn van de leugens die over Hem verteld worden. Voor de pijn van de ontkenning van al het goede dat Hij heeft gedaan. Voor de pijn dat de machthebbers van Gods uitverkoren volk geen oog hebben voor Gods grote liefde. Voor de pijn van het volk dat liever een moordenaar in hun midden heeft dan Hij. Terwijl Hij toch alleen maar goed heeft gedaan. Voor de pijn dat een rechter die Hem

feitelijk onschuldig acht, Hem toch laat terecht stellen aan het kruis. Voor de pijn van de gesel op zijn rug. Voor de pijn van de doornenkroon op zijn hoofd. Voor de pijn van de bespotting van de soldaten. Voor de pijn van de bespotting van zijn volksgenoten. Voor de pijn van de spijkers door zijn handen en door zijn voeten. Voor de pijn van de angstaanjagende benauwdheid aan het kruis. Voor de pijn van de totale verlatenheid. Mag Christus dat voor u doen om u van uw zonden te verlossen? Dat is de grote vraag. Hebt u Christus zo lief, dat Hij dat voor u doen mag?

Zijn we niet allemaal diep van binnen te trots om iemand anders dit alles voor ons te laten doen? Toch zullen we ons over die trots heen moeten zetten. En zullen we net als Petrus ons door Christus moeten laten wassen. Want alleen dan hebben we toekomst en een leven voor ons. Alleen dan hebben we deel aan Christus. Wie zich niet door Christus wil laten wassen, blijft vuil en kan vanwege zijn zonden niet tot God naderen. Die kan geen deel hebben aan Christus en zijn rijk. Laten we dus onze trots overwinnen, onze hopeloze toestand in ogenschouw nemen en erkennen: ik kan mezelf nooit reinigen van al mijn vuilheid. Ik heb het nodig dat Christus mij wast. Zich voor mij vernedert. Dat in de eerste plaats.

In de tweede plaats zullen we zien dat de Here Christus van zijn discipelen vraagt Hem in zijn vernedering na te volgen. In de verzen 12 tot en met 17 legt de Here Jezus uit wat Hij met zijn daad heeft willen zeggen. Hij begint in vers 12 ook met de vraag: begrijpt u wat Ik u gedaan heb? U noemt Mij Meester en Here, en u zegt dat terecht, want Ik ben het ook. De Here neemt hier dus geen afscheid van zijn hoogheid. Zijn positie als hun Heer die boven zijn knechten staat. En als Leraar die boven zijn leerlingen staat. De Here gaat dus niet de weg van de valse bescheidenheid op. Hij erkent zijn hoogheid en bepaalt de discipelen bij het feit dat zij onder Hem staan.

Maar deze hoogheid van Christus heeft Hem er niet van weerhouden om de voeten van zijn leerlingen te wassen. Uit liefde voor hen. Tot hun behoud. En tot voorbeeld. Want Christus wil dat ze beseffen dat zij hun hoge positie als zijn apostelen niet gebruiken om zichzelf te laten eren. Maar Hij wil dat zij hun hoge positie gebruiken ten dienste van elkaar. Zij moeten elkaar de voeten wassen. Zij moeten bereid zijn het vuil van de ander en dat aan de ander kleeft op te ruimen tot heil van de ander. Niemand mag zich te goed daarvoor voelen. Niemand mag denken: laat die ander dat maar opknappen, omdat hij zichzelf daar te goed voor voelt. Als Christus, de Zoon van God, onze Heer en Meester,

zich niet te goed heeft gevoeld om onze voeten te wassen. Ja, zelfs meer dan dat. Voor onze vieze en vuile zonden heeft willen sterven. Dan mogen wij ons zeker niet te goed voelen. En de Here bekrachtigt deze woorden met grote nadruk in vers 16: Amen, amen, zegt Hij, een slaaf staat niet boven zijn heer, noch een gezant boven zijn zender. Als de Heer al niet voor deze taken is weggelopen, dan mogen wij dat al helemaal niet.

Dat is de kern van dit voorbeeld van de Here Jezus. Dat is wat de Here ons in deze daad toeroept: wees bereid de minste te zijn. Wees niet trots en wees niet bang dat de mensen op u neerkijken. Want ook op Mij hebben de mensen neergekeken. Terwijl Ik toch uw Here en uw Meester ben. Als Ik als Here en Meester die weg ben gegaan, die weg van vernedering, waar zou u dan het recht vandaan halen om u niet te vernederen?

Bovendien Ik heb Mij uit liefde voor u zo voor u vernederd. Om u te redden. Om u het leven te geven. Laat uw trots en uw vermeende waardigheid u dan niet weerhouden om het goede te doen aan de ander. Voor trots en zelfhandhaving is geen plaats in de kerk van Jezus Christus die gebouwd is op het fundament van zijn vernedering.

Betekent dat dat u dingen moet inleveren? Ja, zeker. De tijd die u aan de kerk besteedt kunt u niet aan uw hobby besteden. Het geld dat u aan de kerk uitgeeft kunt u niet aan uzelf besteden. De energie die u in de kerk steekt, kunt u niet in uw eigen belangen steken. Maar dat is hoe het gaat in de kerk. Dat is de leerschool van het christelijk geloof. Het is ook de proef op de som van het geloof. Bent u die van de vernedering van Jezus Christus leeft, bereid uzelf te vernederen? Bent u die van de genade van God leeft, ook zelf bereid genade te schenken?

Want wij hebben niet alleen een taak in de gemeente zelf. Maar ook daarbuiten.

Want juist op dit punt liggen er enorme kansen voor ons vandaag. Want we leven in een tijd, waarin de liefde is verkild en ieder wel de mond vol heeft over zijn rechten en zijn vrijheid. Hij moet dit kunnen en dat kunnen. Hij moet verzorging hebben als dat nodig is. Er moeten vrijwilligers zijn als hij die nodig heeft. Maar wie is er vandaag de dag nog bereid om als vrijwillig te werken. Sportverenigingen hebben het moeilijk om bestuursleden en andere vrijwilligers te vinden. Een vereniging als de Zonnebloem kampt ook met dit probleem. Scholen weten niet waar ze de leesmoeders vandaan moeten halen. Maar de ouders verwachten wel dat hun kinderen het beste onderwijs krijgen.

En wat zou er een getuigenis van uitgaan als wij ons op deze terreinen meer zouden inzetten. Maar ook als we oog hebben voor de mensen in onze buurt waar we van weten dat ze het moeilijk hebben. Of voor collegae op het werk die in de puree zitten. Wat zou daar vandaag de dag een getuigenis van uit kunnen gaan. O, sommigen zullen u uitlachen als u zich daar voor in zou zetten.

Maar weet dan dat ook dat erbij hoort, want onze Here en Meester werd ook bespot toen Hij voor ons aan het kruis hing. Maar daarvoor moeten we het ook niet doen. We moeten om eer bij mensen te krijgen. Maar we moeten het doen omdat onze Here ons dit voorbeeld heeft gegeven en van ons vraagt om eenzelfde weg van vernedering voor Hem te gaan.

En dan klinkt ook voor u dat Woord van uw Here, die uiteindelijk het laatste Woord heeft: zalig bent u als u deze dingen weet en doet. Doet dan zoals uw Heiland voor u heeft gedaan en uw loon zal groot zijn. Onbeschrijfelijk groot. Want U zult een heerlijkheid ontvangen die geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgekomen.

Amen